

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет
Наукове товариство студентів, аспірантів,
докторантів і молодих вчених СумДУ

ПЕРШИЙ КРОК У НАУКУ

Матеріали
VIII студентської конференції
(Суми, 11 грудня 2016 року)

Суми
Сумський державний університет
2016

ДО ПРОБЛЕМИ ЧИСТОТИ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Заїка В.С., студентка; СумДУ, гр. ПР-51

В умовах європейської інтеграції особливої актуальності набуває питання збереження розвитку та чистоти нашої рідної української мови, оскільки цей процес торкається не лише економіки чи політики, але й культури, зокрема, національної мови. Це питання сьогодні ускладнюється тим, що наша мова забруднена суржигом. Адже історично склалося так, що українські землі зазнали впливу з боку інших держав: Литви, Польщі, Румунії, Росії, Угорщини. Це позначилося на тому, що українська мова має багато іншомовних вкраплень, які не підпадають під загальноприйняті норми, а на деяких територіях України взагалі переважає суржик. На сході, півдні та півночі України присутній українсько-російський суржик.

По відношенню до національної мови суржик є не що інше, як її засмічення словами з іншої, вживання діалектизмів, створення своєрідних вивертів, котрі не є літературною мовою. Іншими словами, це збідніла мова, не має своєї національної родзинки, креативності. Сам термін «суржик» означає наявність у мові елементів двох або більше мов, які об'єднані штучним шляхом, без дотримання літературних норм мови. Інакше суржик розуміється як нечиста, засмічена мова[2].

Що ж заважає українцям говорити рідною мовою? Як правило, є декілька причин, які схиляють людину до суржику. Для багатьох людей у селах та містечках суржик є основною «мовою», який замінює розмовно-ужитковий варіант української мови та безперечно передає певний мовний колорит тій чи іншій місцевості.

В умовах сьогодення мовно «нерозбірлива» людина, яка надавала перевагу суржику, з легкістю і надалі віддасть перевагу вже якійсь іншій мові, нехай європейській, але не українській. Не до кінця позбувшись одного мовного суржику, певна частина сучасних українців уже смакує іншими. Наприклад, фейс, лейбл, шоп, маркет, бутік тощо. По відношенню до національної мови суржик є не що інше, як її засмічення словами з іншої, вживання діалектизмів, створення своєрідних вивертів, котрі не є літературною мовою.

Як зазначав Олесь Гончар, «усунути деформацію мови, очистити її від спотворень, повернути нашій мові справжню народну красу - це справа честі всіх нас, і старших, і молодших, це природний обов'язок кожного перед незалежною, вільною Україною. Адже і мовою нації визначається моральне здоров'я народу, його розвиненість, культурність. Все це також визначатиме образ і творчу спроможу України в сім'ї цивілізованих демократичних держав» [1].

Збереження та розвиток української мови є важливим тому, що за допомогою мови відбувається процес самоідентифікації українців. Значну роль у національній самоідентифікації відіграє знання особистістю рідної мови, ставлення до мови, а також те як часто людина використовує її під час спілкування. Лише, маючи власну мову народ буде відрізнятися від інших, матиме право на державність, збереження культури та історії.

Мова також використовується для вираження єдності держави і народу. В національній державі ототожнюються такі поняття як держава, нація і мова.

Материнське слово, голос народної пісні, захована в думах, поемах, переказах, літописах історія – все це формує мовно-національну свідомість, яка, має безпосередній вплив на всі сфери суспільного життя українського народу. При цьому мова відображає не тільки зовнішній (видимий для людини) світ, а й внутрішній (духовний), який є невидним людському оку. Саме за допомогою мови ми можемо пізнавати та усвідомлювати не тільки себе, а довколишній світ. Вона є магічним дзеркалом, невичерпним засобом спілкування.

З часомугроматі утверджується усвідомлення думки, що не тільки людина володіє мовою, а й мова володіє людиною. Черпаючи в себе нові знання, які відображені в мовленні, людина створює власний внутрішній світ, формує себе як особистість.

Отже, рівень розвитку української національної мови, її чистота та перспективи подальшого формування відображають рівень розвитку української нації, майбутнє держави та всього народу.

Керівник: Теліженко Л. В. ,д.філос.н.

1. Гончар О. Про мову [Електронний ресурс] / О Гончар. – Режим доступу: <http://www.br.com.ua/referats/scenarios/33717.htm>.
2. Словник української мови [Електронний ресурс]. – 1978. – Т. 9. – С. 854. - Режим доступу: <http://sum.in.ua/s/surzhyk>.